

Wordt hier nauw verband gelegd met Luther, anderen zien Barth vooral in de lijn van Calvijn, met name van diens souvereiniteitstheologie ³⁵). Calvijn zou die souvereiniteit hebben geïnterpreteerd als alleen-oorzakelijkheid, alleen-auteur, drager, werkzame, heerscher-zijn en de harmonie niet hebben gezien tusschen Gods werk en dat van Zijn schepselen ³⁶).

In deze lijn drijft Barth de souvereiniteit zoo ver af van het leven, dat raakpunten ontbreken en de souvereiniteit Gods als een absoluutheid boven alles uit in het niets zweeft en daardoor alle beteekenis binnen den kring van het geschapen leven mist. In deze lijn wordt Barth's theologie dan gezien als gnostisch doctisme ³⁷), als een loslaten van de openbaringscontinuïteit en een miskenning van de Messianiteit der historie ³⁸).

Het is de van verschillende zijde op de dialectische theologie uitgebrachte kritiek, die ook in de Roomsche theologie voorkomt: eenzijdige transcendentie, dualisme, verbreking van den band tusschen het menschelijk leven en de genade Gods ³⁹).

Het scherpst vond de dialectische theologie bestrijding in de analyse van Erich Przywara. Met grooten nadruk heeft hij Barth als symptoom van het Protestantisme geteekend. De reformatie was de harmonie in de verhouding tusschen God en mensch kwijtgeraakt. Met name komt dit uit in de opvatting van Luther over den alleen-werkelijken en werkzamen God ⁴⁰). In dit Godsbegrip liggen voor Przywara de bronnen van allerlei nieuwe stroomingen in de theologie. Want in die centrale Luthersche gedachte ligt een „Uebersteigerung des Gott über uns" en een exclusieve transcendentie besloten. Het is de reformatorische visie van het „Gott ohne Mittel"; niet „Gott in den Geschöpfen" sondern „Gott ohne Geschöpfe".

Dat hield — in vergelijking met het echt-Christelijk Godsbegrip — een ingrijpende wijziging in met verstrekkende consequenties. In het licht van dit Godsbegrip is er geen plaats voor eenige plaatsvervangende van God in den mensch en wordt dus de kerk als draagster der autoriteit Gods in beginsel opgeheven. Voorts kunnen de werken van den mensch geen enkele religieuze beteekenis hebben, want er is slechts één werk: het werk Gods. Het geloof — sola fides — is niet een actief grijpen, maar een gegrepen worden met als gevolg: het poneeren van de absolute heilszekerheid. Slechts vanuit dit aspect wordt volgens Przywara de dialectische theologie verstaanbaar ⁴¹). Ze is een „urechte Wiedergeburt des Protestantismus" en leeft van de diametrale